

ТЕМА НОМЕРА МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ / ТРЕТЕЙСЬКЕ СУДОЧИНСТВО

Арбітраж GAFTA

Особливості Правил Арбітражу

Віктор Коваленко

Керуючий партнер ЮФ «Українська
Юридична Група»

Арбітраж Міжнародної асоціації торгівлі зерном і кормами (*The Grain and Feed Trade Association, GAFTA*; *надалі – Арбітраж GAFTA*) входить до міжнародних комерційних арбітражних форумів, рішення яких може бути виконане відповідно до Конвенції про визнання і приведення в дію іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 р. (Нью-Йоркська конвенція) і Європейською Конвенцією про зовнішньоторговельний арбітраж від 21 квітня 1961 р. (Женевська конвенція).

Міжнародна асоціація торгівлі зерном і кормами (*GAFTA*) – це торговельна організація зі штаб-квартирою в Лондоні, яка складається з професіоналів, операторів, торговців і перевізників в міжнародній торгівлі зерном.

Для того щоб звернутися до Арбітражу *GAFTA*, необов'язково бути членом *GAFTA*, але необхідно мати в контракті арбітражне застереження на Правилах Арбітражу *GAFTA*.

Правила Арбітражу *GAFTA* (на прикладі Правил Арбітражу *GAFTA* №125, які діють для контрактів з датою від 1 січня 2003 року) мають суттєві особливості у порівнянні з регламентами інших міжнародних комерційних арбітражних форумів, а саме:

1) арбітри не є професійними юристами, вони є незалежними спеціалістами (Кваліфікованими арбітрами *GAFTA*) стосовно торгівлі зерном. При

цьому арбітри не обов'язково повинні бути підданими Великобританії;

2) арбітражний суд зазвичай розглядає справу за відсутності сторін, спираючись лише на документи, які надані сторонами спору;

Це корисне правило. Подібне правило не завадило б мати і в Регламенті Міжнародного комерційного арбітражного суду при ТПП України. Тільки не як правило «розглядати за відсутності сторін», а положення про надання сторонам спору можливості домовитися між собою про розглядання спору у відсутності сторін. Це скоротило б витрати сторін на юристів і, можливо, арбітражні витрати, що є важливим для розгляду спорів (особливо спорів на невеликі суми), а також прискорило б термін розгляду спору.

3) арбітражний суд самостійно вирішує, чи потрібні усні слухання. У випадку, коли такі слухання потрібні, вони повинні відбутися у день, час і в місці, яке призначить *GAFTA*. При цьому сторони можуть бути представлені: а) одним зі своїх співробітників; б) кваліфікованим арбітром *GAFTA*; в) іншим представником, але сторони не можуть бути представленими солісторами або барістерами та іншими адвокатами, які повністю або частково займаються приватною практикою, за винятком коли представництво такими юристами ясно домовлено між сторонами;

Представництво сторони арбітром є незвичним для міжнародних комерційних арбітражів. Зазвичай арбітри є незалежними і не представляють

сторони при розгляданні спорів усно (чи за відсутності сторін). З огляду на це, а також на правило, що адвокати (юристи, які повністю або частково займаються приватною практикою) можуть представляти сторони за дозволенистю сторін, є сенс зазначи-

«МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ ТОРГІВЛІ
ЗЕРНОМ І КОРМАМИ (*GAFTA*) – ЦЕ
ТОРГОВЕЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗІ ШТАБ-
КВАРТИРОЮ В ЛОНДОНІ, ЯКА
СКЛАДАЄТЬСЯ З ПРОФЕСІОНАЛІВ,
ОПЕРАТОРІВ, ТОРГОВЦІВ І
ПЕРЕВІЗНИКІВ В МІЖНАРОДНІЙ
ТОРГІВЛІ ЗЕРНОМ»

ти в арбітражному застереженні, що Кваліфіковані арбітри *GAFTA* не можуть представляти сторони, проте адвокати (юристи) можуть представляти сторони.

4) кожна зі сторін має право на оскарження арбітражного рішення в рамках Арбітражу *GAFTA* до Апеляційного суду *GAFTA*. Але Правилами *GAFTA* передбачені істотні виключення з права Сторін на оскарження арбітражного рішення.

Апеляційна інстанція незвична для міжнародних комерційних арбітражів. Як правило, рішення міжнародного комерційного арбітражу остаточне і оскарженню не підлягає. При цьому

ще раз зазначу, що з права на апеляцію сторін є істотні винятки.

Цікавою особливістю виконання рішень Арбітражу *GAFTA* є те, що більшість арбітражних рішень виконується добровільно, без примусового стягнення. Так було і у випадку, коли наша фірма представляла клієнта в Арбітражі *GAFTA*. Це пояснюється, зокрема, тим, що у випадку, якщо сторона не виконує добровільно спір відповідно остаточного рішення, Рада Директорів *GAFTA* залишає за собою право повідомити всіх членів *GAFTA*, що така сторона ухляється від виконання такого арбітражного рішення.

Крім Правил Арбітражу *GAFTA* № 125, які зазначені вище, Арбітраж *GAFTA* передбачає розгляд простих спорів зазвичай на невеликі суми, згідно з Правилами Арбітражу *GAFTA* № 126, якщо сторони здійснили відповідне арбітражне застереження. Особливостями розгляду простих спорів є: а) прискорений порядок розгляду; б) розгляд одним арбітром (варіант розгляду трьома арбітрами відсутній); в) рішення не підлягає апеляції.

GAFTA також практикує рішення конфліктів шляхом медіації за допомогою Кваліфікованого Медіатора *GAFTA* і згідно з Правилами Медіації №128 як альтернативу рішення спору шляхом арбітражу.

Отже, як і в інших випадках арбітражних застережень, у зовнішньоекономічних контрактах радимо ретельно підійти до складення арбітражного застереження у контрактах *GAFTA*. ■